

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ: Ο ΦΑΥΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Εισαγωγή: Ο Συνήγορος και η αντιμετώπιση της διαφθοράς

Πεδία διαφθοράς

Εσωτερικοί μηχανισμοί ανίχνευσης και καταπολέμησης της διαφθοράς

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων: Προβλήματα υλοποίησης

Συγχωνεύσεις ασφαλιστικών ταμείων: Προβλήματα μετάπτωσης

Νομοθέτηση μέσω εγκυκλίων

Προβλήματα σε διαδικασίες ελέγχων ή εξυπηρέτησης πολιτών λόγω υποστελέχωσης

Η διαμεσολαβητική δραστηριότητα του Συνηγόρου σε ένα ευρύτατο φάσμα των σχέσεων κράτους – πολιτών τού επιτρέπει τη συστηματική παρακολούθηση των προβλημάτων της διοίκησης και συχνά των αιτίων που τα τροφοδοτούν. Πέρα από όσα παρατηρούνται σε άλλα κεφάλαια της Ετήσιας Έκθεσης, στο παρόν κεφάλαιο αναδεικνύονται παθογένειες, δομικές αδυναμίες ή και συγκυριακές περιπλοκές που εμποδίζουν τη διοίκηση να ανταποκριθεί στην κύρια αποστολή της, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και των πολιτών.

Με τον Ν. 4152/2013, η συμμετοχή του Συνηγόρου στην καταπολέμηση της διαφθοράς προσλαμβάνει θεσμικό χαρακτήρα, με τη συμβολή του στο έργο που έχει ανατεθεί στον Εθνικό Συντονιστή. Προκειμένου να υπηρετηθεί καλύτερα αυτή η διάσταση της αποστολής του Συνηγόρου, υιοθετείται μια νέα οπτική στην παρακολούθηση των υποθέσεων στις οποίες εμφανίζονται, πιθανολογούνται ή ενδεχομένως υποθάλπονται φαινόμενα διαφθοράς. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναδεικνύονται «περιοχές κινδύνου» στις οποίες τόσο ο Εθνικός Συντονιστής όσο και επιμέρους ελεγκτικά σώματα μπορούν να εγκύψουν ως πλέον αρμόδια.

Ο Συνήγορος, αξιοποιώντας την αρμοδιότητά του να διατυπώνει νομοθετικές και οργανωτικές προτάσεις, επιχειρεί συστηματικά να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής λειτουργίας, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε ανταποκρινόμενος σε σχετικό αίτημα της Πολιτείας. Παραμένουν πάντα επίκαιρες και παλαιότερες επισημάνσεις του ότι οι προσπάθειες διοικητικών μεταρρυθ-

μίσεων οφείλουν να αντιμετωπίσουν την πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών, τις επικαλύψεις αρμοδιοτήτων και άλλες χρόνιες διοικητικές δυσλειτουργίες. Ωστόσο, παρατηρεί ότι, παρά τις καλές προθέσεις, ορισμένες μεταρρυθμίσεις παράγουν το αντίθετο αποτέλεσμα είτε λόγω ατελειών του νομοθετικού πλαισίου είτε λόγω ελλειπούς εφαρμογής του ή αντίθετα υπερπληθώρας «ερμηνευτικών» κ.λπ. μεταγενέστερων παρεμβάσεων από τη διοίκηση.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Εισαγωγή: Ο Συνήγορος και η αντιμετώπιση της διαφθοράς

Σύμφωνα με τον Ν. 4152/2013, ο Συνήγορος συμμετέχει στη δωδεκαμελή Συντονιστική Επιτροπή του Εθνικού Συντονιστή για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Ο Εθνικός Συντονιστής είναι ένας ανεξάρτητος φορέας συντονισμού των δράσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα του δημόσιου βίου: πολιτικό, κυβερνητικό, δικαστικό, διοικητικό.

Η αποστολή του Συνηγόρου είναι κατά βάση ο έλεγχος της νομιμότητας της δράσης της διοίκησης και η διαμεσολάβηση ανάμεσα στον πολίτη και τη διοίκηση με στόχο να επιτευχθεί η άρση της κακοδιοίκησης και η αποκατάσταση της νομιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ο Συνήγορος δεν ασχολείται άμεσα με υποθέσεις διαφθοράς, ενώ ακόμη και όποτε συναντά σχετικές ενδείξεις δεν διαθέτει άλλη δυνατότητα παρά μόνο την άμεση διαβίβαση όλων των στοιχείων στον αρμόδιο

εισαγγελέα. Τούτο, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι είναι αμέτοχος στις θεσμικές απόπειρες διαπίστωσης και θεραπείας του φαινομένου.

Ειδικότερα, ο Συνήγορος είναι σε θέση να σχηματίζει σαφή εικόνα, αν όχι των ατομικών περιπτώσεων διαφθοράς, σίγουρα όμως των πεδίων διοίκησης όπου τα φαινόμενα αυτά εκκολάπτονται. Η εικόνα αυτή σχηματίζεται από τις αναφορές των πολιτών, οι οποίες στη συντριπτική τους πλειονότητα αφορούν περιπτώσεις κακοδιοίκησης.

 Η κακοδιοίκηση και η διαφθορά στη δημόσια διοίκηση δεν είναι βέβαια ταυτόσημες έννοιες, αλλά συναντώνται στο σημείο όπου η κακοδιοίκηση διευκολύνει και υποθάλπει τα φαινόμενα διαφθοράς. Έχει παρατηρηθεί δηλαδή ότι συγκεκριμένες μορφές κακοδιοίκησης ενοχοποιούνται ιδιαίτερα για κίνδυνο διαφθοράς. Τέτοιες είναι, μεταξύ άλλων, οι πολύπλοκες διαδικασίες, η πολυνομία, η γραφειοκρατική διοίκηση, η αδιαφάνεια της διοικητικής δράσης, η ψευδαισθηση ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας.

Ακόμη ένα πεδίο όπου ο Συνήγορος διαθέτει προνομιακή πρόσβαση στα αναγκαία σχετικά ερεθίσματα είναι οι εσωτερικοί μηχανισμοί ανίχνευσης και καταπολέμησης της διαφθοράς, ειδικότερα δε η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών, διά των οποίων η διοίκηση αξιοποιεί και διερευνά τις αντίστοιχες καταγγελίες των πολιτών (λ.χ. διαδικασίες ελέγχου, πειθαρχικές διαδικασίες). Στο πλαίσιο αυτό, ο Συνήγορος είναι σε θέση να συμμετέχει δημιουργικά στην εθνική προσπάθεια για την καταπολέμηση της διαφθοράς με παρατηρήσεις και προτάσεις.

Πεδία διαφθοράς

Βεβαιώσεις κατάθεσης δικαιολογητικών για έκδοση άδειας διαμονής

Διερευνώντας αναφορά αλλοδαπής για καθυστέρηση έκδοσης της άδειας διαμονής της, ο Συνήγορος πληροφορήθηκε ότι, κατά τα έτη 2006-2008, μικρός νησιωτικός δήμος είχε χορηγήσει σε πάνω από τετρακόσιους αλλοδαπούς βεβαιώσεις κατάθεσης δικαιολογητικών χωρίς ποτέ να προωθηθούν οι αντίστοιχες αιτήσεις τους προς εξέταση, κατά πάσα δε πιθανότητα χωρίς καν να έχουν κατατεθεί από τους αιτούντες τα φερόμενα ως πλήρη δικαιολογητικά (υπόθεση 141450/2011). Σε συνδυασμό με παρόμοια περιστατικά γνωστά και από άλλους δήμους, αποδείχθηκε ότι η συγκεκριμένη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων αυτών, έτσι όπως ίσχυε μέχρι πρότινος (δηλαδή μέχρι την ίδρυση Υπηρεσιών Μίας Στάσης), όχι μόνο ταλαιπωρούσε τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς, αλλά λειτουργούσε και ως εστία ή τουλάχιστον ευκαιρία διαφθοράς.

 Λόγω της χρονοβόρου διαδικασίας, οι βεβαιώσεις κατάθεσης αίτησης για χορήγηση άδειας διαμονής λειτουργούσαν εκ των πραγμάτων ως αυτοτελείς νομιμοποιητικοί τίτλοι μακρότατης διάρκειας με κίνδυνο εμπορίας τους από επίορκους υπαλλήλους δήμων, καθώς ο πραγματικός έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών γινόταν πολύ αργότερα και από διαφορετική υπηρεσία.

Επιπλέον, στην περίπτωση του συγκεκριμένου δήμου, αποδείχθηκε ότι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση προμήθευε σωρηδόν τους δήμους με τα ειδικά ασφαλή έντυπα (με σειριακό αριθμό και

υδατογράφημα) για έκδοση βεβαιώσεων κατάθεσης χωρίς ποτέ να διερωνάται για τον δυσανάλογο μεγάλο αριθμό των ζητούμενων εντύπων ανά δήμο και χωρίς να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο τα διαχειρίζονταν οι δήμοι ή το κατά πόσο επιστρεφόταν στην ίδια αυτή υπηρεσία αντίστοιχος αριθμός αιτημάτων για ουσιαστική εξέταση. Ανάλογες στρεβλώσεις έχουν παρατηρηθεί και σε άλλα πεδία των διαδικασιών έκδοσης αδειών εισόδου και διαμονής, όπως παλαιότερα κατά την έκδοση βεβαιώσεων ασφαλιστικών εισφορών πριν εκσυγχρονιστεί η σχετική διαδικασία καταχώρισης.

Ανησυχητικά φαινόμενα: Πρεσβεία Ισλαμαμπάντ

Η διαμορφωμένη κατάσταση στην Ελληνική Πρεσβεία στο Ισλαμαμπάντ, όπως περιγράφεται παραπάνω (βλ. «Προσωπική ελευθερία και ασφάλεια»), δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς αν δεν ελεγχθεί αποτελεσματικά με ισχυρές δικλίδες ασφαλείας. Στον Συνήγορο έχουν περιέλθει προφορικές αλλά και έγγραφες (υπόθεση 150153/2012) καταγγελίες για την απαίτηση, από συμβεβλημένα αλλοδαπά γραφεία, χρηματικών ποσών προκειμένου να διεκπεραιώσουν ταχύτερα τις υποθέσεις ή να εκδώσουν το κατάλληλο πιστοποιητικό στους συναλλασσόμενους με την πρεσβεία. Χωρίς να διαθέτει άμεσες σχετικές αποδείξεις ή τη δυνατότητα επιτόπιας αναζήτησής τους, ο Συνήγορος υπενθυμίζει, πάντως, τη δημοσιότητα την οποία είχαν προετών λάβει τα ανακριτικά ευρήματα της Γενικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Εξωτερικών σε κάποιες –ευτυχώς ελάχιστες– διπλωματικές αποστολές της Ανατολικής Ευρώπης.

Σε κάθε περίπτωση, καθώς η μη έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση πιθανών παρόμοιων συμπεριφορών συνδέεται με το διεθνές κύρος της χώρας, ο Συνήγορος έχει συστήσει την άμεση λήψη μέτρων προκειμένου να εξαλειφθούν, στο επίπεδο του εφικτού, ακόμη και οι τυχόν υπερβολικές σχετικές υποψίες:

- ενίσχυση της πρεσβείας με επαρκές και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό
- αναδιοργάνωση και εξορθολογισμό των επίμαχων διαδικασιών (εξέταση αιτημάτων κατά κατηγορίες και κατά πολυπλοκότητα, με σειρά προτεραιότητας που ανατρέχει στην ημερομηνία υποβολής και λαμβάνει υπόψη τυχόν χαρακτηριστικά επειγόντος, καθώς και πλήρη αιτιολογία)
- πιστή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας αλλά και βελτίωσή της τουλάχιστον σε όσα πεδία φαίνεται να καταλείπεται δυνατότητα εξόφθαλμης παρερμηνείας ή άκρατης διακριτικής ευχέρειας χωρίς αιτιολογία (ιδίως στη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης)
- αυστηρή εποπτεία της δραστηριότητας των τοπικών γραφείων εμπειρογνομόνων που αναλαμβάνουν τη διασταύρωση και επαλήθευση πραγματικών ή νομικών καταστάσεων τις οποίες επικαλούνται οι αιτούντες.

Απουσία μηχανισμών ελέγχου και ανοχή παρανομιών: Η περίπτωση των αυθαίρετων κατασκευών

Κάτοικος μικρού νησιωτικού δήμου κατήγγειλε ότι ο όμορος ιδιοκτήτης είχε ανεγείρει αυθαίρετη κατασκευή, τμήμα της οποίας (πλάκα από σκυρόδεμα) διερχόταν μέσα από το οικόπεδό της. Το επίμαχο τμήμα της κατασκευής φαινόταν να βρίσκεται εντός της ιδιο-

κτησίας της αναφερομένης, με βάση σχετική δικαστική απόφαση αλλά και έκθεση αυτοψίας, κατά της οποίας ο όμορος ιδιοκτήτης είχε υποβάλει ένσταση το έτος 2004. Δέκα χρόνια μετά, η υποβληθείσα ένσταση δεν έχει ακόμη εξεταστεί.

 Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι το οικείο Πολεοδομικό Γραφείο, ως νομαρχιακή υπηρεσία προ του Ν. 3852/2010 και ως δημοτική εφεξής, ουδέποτε συγκρότησε επιτροπή εξέτασης ενστάσεων, με αποτέλεσμα να μην ολοκληρώνεται καμιά σχετική εκκρεμότητα.

Επιπλέον, η διοίκηση υπαναχώρησε ως προς τα συμπεράσματα της έκθεσης αυτοψίας, καθώς υποστηρίχθηκε η άποψη ότι για την κατασκευή δεν απαιτείται εντέλει οικοδομική άδεια.

Η άρνηση συγκρότησης της επιτροπής ενστάσεων συνεχίστηκε μέχρι το 2012, δηλαδή μέχρι τη μεταφορά (δ' εγκυκλίων) της αρμοδιότητας στα οικεία Συμβούλια Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥΠΟΘΑ), έκτοτε όμως η δημοτική Υπηρεσία Δόμησης κωλυσιέργησε και δεν απέστειλε εκεί τους φακέλους, στηριζόμενη σε αμφιβολίες για το κατά πόσο τα ΣΥΠΟΘΑ είχαν καν αντικαταστήσει πλήρως τις παλιές επιτροπές για κρίση επί της ουσίας. Αφού τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 4178/2013, με τον οποίο ανατέθηκε ρητώς στα ΣΥΠΟΘΑ η επίμαχη αρμοδιότητα, ζητήθηκε εκ νέου από τη δημοτική Υπηρεσία Δόμησης η διαβίβαση του φακέλου, ενώ ήδη έχει αρχίσει να αξιωνεται καταβολή παραβόλου από όσους έχουν υποβάλει ένσταση προκειμένου αυτή να εξεταστεί. Σε σχετική επίσκεψη/αυτοψία του Συνηγόρου τον Ιούλιο

του 2014, οι υπάλληλοι παραδέχτηκαν ότι από την έκδοση του ΠΔ 267/1998 μέχρι σήμερα ουδέποτε συγκροτήθηκε στο νησί επιτροπή εξέτασης ενστάσεων, με αποτέλεσμα όλες οι σχετικές υποθέσεις να παραμένουν εκκρεμείς. Τελικά, η υπηρεσία δεσμεύτηκε για τη διαβίβαση των φακέλων στο ΣΥΠΟΘΑ, ξεκινώντας από τους ενιστάμενους που είχαν καταθέσει παράβολο (υπόθεση 9206/2009).

Εσωτερικοί μηχανισμοί ανίχνευσης και καταπολέμησης της διαφθοράς

Κωλυσιεργίες στα πειθαρχικά δημοτικών υπαλλήλων

Στην προαναφερθείσα περίπτωση αθρόας χορήγησης ψευδών βεβαιώσεων κατάθεσης δικαιολογητικών για έκδοση άδειας διαμονής (υπόθεση 141450/2011), ο Συνήγορος επέλεξε να παρακολουθήσει αυτοτελώς την πειθαρχική έκβαση της υπόθεσης παρά την αρχειοθέτηση, ως αβάσιμου, του αιτήματος της αναφερόμενης αλλοδαπής. Ο νησιωτικός δήμος εντόπισε ως υπεύθυνο συγκεκριμένο υπάλληλό του, τον οποίο όμως παρέπεμψε στο υπηρεσιακό συμβούλιο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης λόγω της σοβαρότητας του παραπτώματος, καθώς η δικαιοδοσία των αντίστοιχων δημοτικών οργάνων δεν μπορεί να υπερβεί την επιβολή στέρησης αποδοχών 2 μηνών και έγγραφης επίπληξης. Το υπηρεσιακό συμβούλιο κωλυσιέργωσε επί μακρόν («παρότι για άλλα θέματα συνεδριάζει κανονικά», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο δήμος), επικαλούμενο τη διετή καθυστέρηση συγκρότησής του, καθώς και αμφιβο-

λίες σχετικά με τη νομιμοποίηση της αρμοδιότητάς του επί πειθαρχικών υποθέσεων που είχαν ήδη υπερβεί την προθεσμία περαίωσης που όριζε ο Ν. 3584/2007. Έπειτα από μακρά αλληλογραφία του δήμου και του Συνηγόρου με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και το Υπουργείο Εσωτερικών, ο υπάλληλος κλήθηκε σε απολογία, αλλά λίγους μήνες αργότερα η αρμοδιότητα μεταφέρθηκε με τον Ν. 4057/2012 σε άλλο όργανο.

 Το νέο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο επέβαλε τελικά ποινή οριστικής παύσης στον ενεχόμενο υπάλληλο, 2 χρόνια μετά τη μεταφορά της πειθαρχικής αρμοδιότητας, 4 χρόνια μετά την παραπομπή του στο αρχικώς αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο και 7 χρόνια μετά την τέλεση του παραπτώματος, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας η οποία, σύμφωνα με τον νόμο, πρέπει να περαιώνεται εντός εξαμήνου.

Η καθυστέρηση αυτή σχετίζεται με τη διστακτικότητα των πειθαρχικών οργάνων να αποδώσουν πειθαρχικές ευθύνες ελλείψει δικαστικής απόφασης, με την πολυπλοκότητα της διοικητικής διαδικασίας αλλά και με προβλήματα στην εφαρμογή του Ν. 4057/2012, ιδίως ως προς τη μεταφορά των πειθαρχικών αρμοδιοτήτων από τα υπηρεσιακά στα πειθαρχικά συμβούλια.

Δυσλειτουργίες στα πειθαρχικά γιατρών ΕΣΥ

Επανερχονται οι σοβαρές δυσλειτουργίες στο Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο των γιατρών του ΕΣΥ. Έπειτα από διερεύνηση αναφοράς, από την οποία προέκυψε ότι δεν είχαν επιβληθεί σε γιατρό του ΕΣΥ πειθαρχικές ποινές ύστερα από

αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση, ο Συνήγορος διαβίβασε τα σχετικά στοιχεία στην αρμόδια εισαγγελία, έδωσε δημοσιότητα στις διαπιστώσεις του και πρότεινε* ενδεικτικά τις εξής βελτιώσεις στη λειτουργία του Συμβουλίου:

- άμεση ανάθεση όλων των υποθέσεων σε εισηγητές με προθεσμία υποβολής της εισήγησης ώστε να αποφευχθεί πιθανότητα παραγραφής
- αύξηση του ετήσιου αριθμού συνεδριάσεων ώστε να διεκπεραιώνονται σε σύντομο χρόνο όλες οι υποθέσεις που εκκρεμούν και να μη συσσωρεύονται
- νέα σχετική ρύθμιση ώστε τα μέλη του ΚΠΣ (ή ορισμένα εξ αυτών) και οι διοικητικοί υπάλληλοι που στελεχώνουν τη γραμματεία του να είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Ενεργοποίηση ελέγχου με παρέμβαση του Συνηγόρου

Ύστερα από επώνυμη αναφορά, με την οποία καταγγελλόταν ότι η αναπληρώτρια διοικήτρια αθηναϊκού νοσοκομείου ορίστηκε κατά παράβαση της διαδικασίας επιλογής, καθώς δεν κατείχε τα απαραίτητα τυπικά προσόντα για τη συγκεκριμένη θέση, ο Συνήγορος ζήτησε διευκρινίσεις από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας ως πρόεδρο της Επιτροπής Αξιολόγησης, καθώς και την αποστολή αντιγράφου του φακέλου για έλεγχο. Αντ' αυτού, οι υπηρεσίες του υπουργείου διενήργησαν οι ίδιες έλεγχο γνησιότητας του κατατεθέντος πτυχίου και διαπίστωσαν ότι ήταν πλαστό, οπότε προέβησαν στην ανάκληση του διορισμού, διαβεβαιώνοντας ταυτόχρονα ότι παρέπεμψαν την υπόθεση στην αρμόδια εισαγγελία (υπόθεση 17769/2013)*.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διοικητική αναδιάρθρωση υπηρεσιών, σκόπιμη καταρχήν, ενέχει τον κίνδυνο δυσμενών επιπτώσεων στην αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και την ευελιξία τους αν τυχόν δεν συνοδεύεται από κατάλληλα μέτρα για την απρόσκοπτη υλοποίησή τους και για την αποτροπή φαινομένων υπολειτουργίας, επικάλυψης αρμοδιοτήτων ή διακοπής της διοικητικής συνέχειας.

 Μετά τις συνενώσεις ΟΤΑ (Ν. 3852/2010), τις συγχωνεύσεις ταμείων στο πλαίσιο της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης και πολλών άλλων υπηρεσιών στο πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής, το πρόβλημα αυτό εντάθηκε ιδιαίτερα κατά τη φετινή χρονιά λόγω του προγράμματος κινητικότητας και διαθεσιμότητας δημοσίων υπαλλήλων και της μείωσης ανθρώπινου δυναμικού το οποίο θα υποστήριζε τις αλλαγές αυτές. Την ίδια στιγμή, η υποστελέχωση των υπηρεσιών οδήγησε σε αναπόφευκτη υπολειτουργία θεσμοθετημένων συστημάτων ελέγχου.

Παράλληλα, η πολυπλοκότητα των νομοθετικών διατάξεων, μέσω των οποίων επιχειρούνται διοικητικές μεταρρυθμίσεις, καταλείπει σημαντικά περιθώρια παρερμηνειών. Στην προσπάθειά της να ερμηνεύσει τις διατάξεις αυτές και να παρέχει οδηγίες για την ορθή εφαρμογή τους, η διοίκηση επιστρέφει με ακόμη μεγαλύτερη ένταση στην παραδοσιακή παθογένεια (βλ. *Ετήσια Έκθεση 2011*, σ. 101-105) της αθρόας έκδοσης εγκυκλίων, που συχνά παρεκκλίνουν από το περιεχόμενο των διατάξεων που επιχειρούν να ερμηνεύσουν.

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων: Προβλήματα υλοποίησης

Συνένωση ΟΤΑ: Επιπτώσεις στους μηχανισμούς ελέγχου

Το πρόβλημα της μη εμπέδωσης της μεταφοράς αρμοδιοτήτων μέσω του «Προγράμματος Καλλικράτης» παραμένει (βλ. *Ετήσια Έκθεση 2012*, σ. 92-94 και *Ετήσια Έκθεση 2013*, σ. 93), προκαλώντας διοικητικές δυσλειτουργίες, χρονοτριβή και δυσφορία στους πολίτες. Παρατηρείται μία αμηχανία στην εφαρμογή των νέων, πρόσθετων αρμοδιοτήτων σε δήμους (άρθρο 94 Ν. 3852/2010) αλλά και στις περιφερειακές ενότητες (άρθρο 186 Ν. 3852/2010).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση μεταφοράς αρμοδιοτήτων σε νησιωτικούς και ορεινούς δήμους, η οποία όμως δεν συνοδεύεται από μεταφορά πόρων και εξειδικευμένου προσωπικού με την απαραίτητη τεχνογνωσία, με αποτέλεσμα οι ΟΤΑ να καλούνται να αντιμετωπίσουν πρόσθετες αρμοδιότητες χωρίς να διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία ή σχετική εμπειρία. Ειδική περίπτωση, η αύξηση του αριθμού των χαρακτηριζόμενων ως «ορεινών δήμων» (τροποποίηση του άρθρου 209 Ν. 3852/2010 με το άρθρο 4 Ν. 4071/2012), που συνοδεύτηκε από μεταβίβαση πρόσθετων αρμοδιοτήτων, όπως ο έλεγχος της διαχείρισης των υπόγειων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων ή ο καθαρισμός και η αστυνόμευση ρεμάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, ο Συνήγορος διαπίστωσε δυσκολίες στην άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων (υπόθεση 178797/2013).

 Η αίσθηση χρονοτριβής και απουσίας τεχνικών μέσων διαπιστώνεται και για

αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, όπως η κατεδάφιση αυθαιρέτων (άρθρο 280 παράγρ. 45 Ν. 3852/2010), με αποτέλεσμα οι εκκρεμείς κατεδαφίσεις να σωρεύονται, ενώ οι πιστώσεις που έχουν ζητηθεί δεν έχουν αποδοθεί.

Ενδεικτικά, αναφέρεται η περίπτωση ανατιολόγητης καθυστέρησης στην εφαρμογή τελεσιδικής απόφασης κατεδάφισης αυθαιρέτων κατασκευών από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, σε δασική έκταση στη θέση «Πεύκα Βέρδη» σε ανενεργό πρώην λατομείο (Βάσσου), όπου ο Δήμος Περιστερίου έχει παραχωρήσει τον χώρο για τη δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής ζήτησε τη συνδρομή του Δήμου Περιστερίου κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 ΠΔ 267/98 και του άρθρου 38 παράγρ. 4 Ν. 4178/2013, ωστόσο η επίκληση της απουσίας των απαιτούμενων μέσων για τη διενέργεια των κατεδαφίσεων είναι μία διαχρονικά σταθερή δικαιολογία που προβάλλεται από την εκάστοτε αρμόδια υπηρεσία. Σημειώνεται ότι για την κατάληψη της ανωτέρω έκτασης έχει εκδοθεί από το 2010 και πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, του οποίου η υλοποίηση εκκρεμεί (υπόθεση 140312/2011).

Σε άλλη περίπτωση, πολίτης διαμαρτυρήθηκε για αυθαίρετη εξέδρα που κατασκευάστηκε από τον Δήμο Στυλίδας έμπροσθεν οικοπέδου του, καταλαμβάνοντας τμήμα αυτού και μέρος της παραλιακής οδού, όπως αυτή ορίζεται από το ρυμοτομικό σχέδιο της Αγίας Μαρίας Στυλίδας. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου, η Αποκεντρωμένη Διοίκη-

ση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας ζήτησε από τον Δήμαρχο Στυλίδας να προβεί στις δέουσες ενέργειες, ενημερώνοντάς τον ότι η μη κατεδάφιση της αυθαιρέτης κατασκευής αποτελεί παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από μέρους του, η οποία επισύρει πειθαρχικές κυρώσεις. Λόγω της σημειούμενης καθυστέρησης από τον Δήμο Στυλίδας να προβεί σε ενέργειες, ο Συνήγορος απευθύνθηκε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας, επισημαίνοντας ότι η τελεσιδικώς κριθείσα έκθεση αυτοψίας αυθαιρέτων κατασκευών αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη – απόφαση τόσο επιβολής των διοικητικών προστίμων όσο και της εκτέλεσης της κατεδάφισης αυτών. Ο Δήμος Στυλίδας –ως φερόμενος ιδιοκτήτης της κατασκευής– δήλωσε αδυναμία εκτέλεσης της κατεδάφισης, αλλά και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ενημέρωσε ότι δεν διαθέτει τα μέσα για την κατεδάφιση της αυθαιρέτης κατασκευής. Ωστόσο, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Στερεάς Ελλάδας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, απευθυνόμενη στον πολίτη, επιβεβαίωσε την αδυναμία της να προχωρήσει στην κατεδάφιση ενημερώνοντάς τον ότι μπορεί και ο ίδιος να προβεί σ' αυτό, εφόσον προτίθεται να διαθέσει τα μέσα. Τελικά, ο πολίτης αποφάσισε να προχωρήσει με δικά του μέσα και έξοδα στην κατεδάφιση της προαναφερθείσας κατασκευής, που υλοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2014 (υπόθεση 145658/2011)*.

Με αφορμή τη διερεύνηση υπόθεσης, σχετικής με τη λειτουργία καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) στον Δήμο Χαλανδρίου, ο Συνήγορος πληροφορήθηκε από την Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Αγίας Παρασκευής ότι έχει ζητηθεί η ανάγκη αρωγής της, προ-

κειμένου να μπορεί να διενεργεί έλεγχο αυθαιρέτων άλλων δήμων, κατ' εφαρμογή των άρθρων 99 και 100 Ν. 3852/2010, χωρίς όμως ανταπόκριση. Αποτέλεσμα αυτού είναι σημαντικές καθυστερήσεις στη διενέργεια αυτοψιών, οι οποίες, πέρα από την άμεση επίπτωση στην εξυπηρέτηση των πολιτών, δημιουργούν και μία αίσθηση υπολειμότητας των αρμόδιων υπηρεσιών (υπόθεση 161157/2013). Μάλιστα, η υποχρέωση εξυπηρέτησης από τον Δήμο Αγίας Παρασκευής παρατάθηκε με πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 256Α/31.12.2012 και 98Α/26.4.2013), καθώς παραμένει σε εκκρεμότητα η υλοποίηση της επιταγής του άρθρου 95 παράγρ. 4 Ν. 3852/2010, για οργάνωση και λειτουργία αυτοτελών Υπηρεσιών Δόμησης σε καθέναν από τους δήμους που υποστηρίζονται διοικητικά από τον Δήμο Αγίας Παρασκευής, συμπεριλαμβανομένου του Δήμου Χαλανδρίου (βλ. και *Ετήσια Έκθεση 2013*, σ. 93).

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του τέως ΟΕΕΚ

Ο Συνήγορος έχει και στο παρελθόν αναφερθεί (βλ. *Ετήσια Έκθεση 2013*, σ. 93-94) στην καθυστέρηση επιστροφής σε δικαιούχους αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών προς τον καταργηθέντα Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ), τα οποία αφορούσαν εγγραφή τους ή δίδακτρα σε τμήματα ΙΕΚ που για διάφορους λόγους δεν λειτούργησαν. Η επιστροφή των ποσών παρέμεινε σε εκκρεμότητα για καιρό, λόγω διαφωνίας για την αρμοδιότητα καταβολής τους μεταξύ των φορέων που είχαν αναλάβει τις υποχρεώσεις του ΟΕΕΚ. Τελικά, χρειάστηκε νομοθετική ρύθμιση για να λυθεί το

ζήτημα και να ξεκινήσει η επιστροφή των οφειλόμενων ποσών* (υπόθεση 151779/2012).

Συγχωνεύσεις ασφαλιστικών ταμείων: Προβλήματα μετάπτωσης

Οι συγχωνεύσεις που επήλθαν σε ασφαλιστικά ταμεία οδήγησαν σε σημαντικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση διοικητικών διαδικασιών αρμοδιότητάς τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η συγχώνευση του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού – ΗΣΑΠ (ΤΣΠ-ΗΣΑΠ) στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ασφαλισμένος του πρώην ΤΣΠ-ΗΣΑΠ απευθύνθηκε στον Συνήγορο εξαιτίας της καθυστέρησης έκδοσης πράξης συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Ο ενδιαφερόμενος είχε καταθέσει αίτηση συνταξιοδότησης από το έτος 2011 και ήδη από τον Αύγουστο του 2011 είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία απόδοσης σε αυτόν ποσοστού αναπηρίας 80% εφ' όρου ζωής από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή. Τελικά, κατόπιν παρέμβασης του Συνηγόρου, η πράξη συνταξιοδότησης εκδόθηκε το 2014 (υπόθεση 173838/2013).

Ανάλογες καθυστερήσεις παρατηρήθηκαν σε διοικητικές διαδικασίες αρμοδιότητας του καταργηθέντος, από τον Απρίλιο του 2014, ΟΠΑΔ. Οι αρμοδιότητες του οργανισμού μεταφέρθηκαν στους νεοοργανωθέντες Τομείς Ασφαλισμένων Δημοσίου και Ασφαλισμένων Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που εντάχθηκαν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ωστόσο, στο πλαίσιο αναδιοργάνωσης των φορέων, τόσο η ανάγκη επαναπροσδιορισμού των αρμοδίων υπογραφής για την έκδοση ενταλμάτων, τη μετακίνηση κεφαλαίων και την εκταμίευση χρηματικών πο-

σών όσο και η ανάγκη μετάπτωσης των αρχείων του ΟΠΑΔ στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δημιούργησαν σημαντικές καθυστερήσεις στην απόδοση των εξόδων κηδείας σε δικαιούχους.

Νομοθέτηση μέσω εγκυκλίων

Προβλήματα προκαλούνται και από το γεγονός ότι η διοίκηση, προκειμένου να αποσαφηνίσει το νόημα απροετοίμαστων ή ασαφών νομοθετικών μεταρρυθμίσεων, καταφεύγει σε αθρόα έκδοση εγκυκλίων με περιεχόμενο ενίοτε ακόμη και αντίθετο από την ισχύουσα νομοθεσία. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση μονάδας σαλιγκαροτροφείου, της οποίας ο εκμεταλλευτής διαμαρτυρόταν για τη μη χορήγηση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας από την Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Λήμνου, με σκοπό την κατασκευή εκτροφείου σαλιγκαριών «ανοικτού τύπου με σιδηροκατασκευή και δίκτυο σκίασης». Ο ενδιαφερόμενος επικαλέστηκε διευκρινιστική εγκύκλιο του Ν. 4056/2012 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τις εγκαταστάσεις σαλιγκαροτροφείου, βάσει της οποίας, για την κατασκευή του ανωτέρω τύπου εκτροφείου, «...δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας αλλά η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας σύμφωνα και με το νέο ΓΟΚ». Ωστόσο, η συγκεκριμένη κατασκευή δεν εντάσσεται στις εργασίες μικρής κλίμακας σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία. Ο Συνήγορος εντόπισε την αιτία του προβλήματος στο γεγονός ότι η διευκρινιστική εγκύκλιος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εισήγαγε ρύθμιση αντίθετη προς την ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία. Περαιτέρω,

και επειδή το πρόβλημα είχε προκύψει και από τη χορηγηθείσα βεβαίωση του οικείου τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας, ο Συνήγορος ζήτησε τη συνεννόηση και από κοινού αυτοψία της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Λήμνου και του Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΕ Λήμνου στις ήδη ολοκληρωμένες εγκαταστάσεις προς άρση τυχόν αμφιβολιών περί του τύπου της αιτηθείσας κατασκευής. Επίσης, πρότεινε στο ΥΠΕΚΑ (ΔΟΚΚ) να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να τροποποιηθεί – συμπληρωθεί η πολεοδομική νομοθεσία ή να χορηγηθούν οι τυχόν απαραίτητες διευκρινίσεις για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Τελικά, χρειάστηκε νομοθετική ρύθμιση για τη διασαφήνιση του ζητήματος και με το άρθρο 11 Ν. 4258/2014 προβλέφθηκε ότι «...εγκαταστάσεις για την εκτροφή σαλιγκαριών, σύμφωνα προς τις εγκεκριμένες μελέτες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατασκευάζονται χωρίς άδεια και περιορισμό ως προς το ποσοστό κάλυψης του γηπέδου, το μέγιστο ύψος και τον αριθμό των κατασκευών» (υπόθεση 178496/2013).

Ανάλογο ζήτημα έχει προκύψει και με την αδειοδότηση των μελισσοκομείων, καθώς με εγκύκλιό του το ΥΠΕΚΑ ερμήνευσε τη διατύπωση του άρθρου 13 παράγρ. 1 εδ. α' Ν. 4056/2012 ως απαγόρευση της έγκρισης λειτουργίας των μελισσοκομείων εντός δασικών εκτάσεων, παραγνωρίζοντας τα επόμενα εδάφια της ίδιας παραγράφου που περιλαμβάνουν ρητά στο ρυθμιστικό τους πεδίο τα μελισσοκομεία. Στον Συνήγορο προσέφυγε μελισσοκόμος που δεν μπορούσε να ανανεώσει την άδεια μελισσοκομείου εντός δημόσιας δασικής έκτασης στον Δήμο Επιδαύρου, την οποία

κατέχει από το 1991 και είχε ανανεώσει το 2009 και το 2011. Ωστόσο, η εγκύκλιος εισάγει ρύθμιση η οποία έχει αντίθετο περιεχόμενο με την προαναφερθείσα διάταξη νόμου, καθώς ο Ν. 4056/2012, όπως ισχύει σήμερα, επιτρέπει τα μελισσοκομεία σε προστατευτικά δάση και δασικές εκτάσεις χωρίς να προβλέπει με ποια διαδικασία θα χορηγηθεί ή/και θα ανανεωθεί η άδεια εγκατάστασης στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Ο Συνήγορος ζήτησε από τη Διεύθυνση Δασών Αργολίδας να εξειδικεύσει τους όρους και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων μπορεί να συνεχιστεί η νόμιμη δραστηριότητα του μελισσοκομείου και από την Ειδική Γραμματεία Δασών του ΥΠΕΚΑ να προβεί στις κατ' αρμοδιότητα ενέργειες προκειμένου να προταθεί ένα σαφέστερο πλαίσιο λειτουργίας εν γένει για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες των μελισσοκομείων. Η Διεύθυνση Δασών Αργολίδας εξέδωσε απόφαση ανανέωσης της άδειας εγκατάστασης του συγκεκριμένου μελισσοκομείου, με επίκληση σε αυτήν εγγράφου του Συνηγόρου. Στη συνέχεια, και πάλι με νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 47α Ν. 4280/2014), ορίστηκε ότι επιτρέπεται η εγκατάσταση μελισσοκομείων σε δασικές εκτάσεις και εντός δασών (υπόθεση 180907/2014).

Προβλήματα σε διαδικασίες ελέγχων ή εξυπηρέτησης πολιτών λόγω υποστελέχωσης

Έλεγχος αυθαιρέτων σε ΟΤΑ

Εκτός από τις παρενέργειες της συνένωσης ΟΤΑ που αναφέρθηκαν παραπάνω, προβλήματα στους ελέγχους ανέκυψαν και λόγω της υποστελέχωσης πολλών ΟΤΑ. Ο Συνήγορος διερεύνησε υπόθεση με αντικείμενο την εκκρεμότητα διε-

νέργειας αυτοψίας σε διαμέρισμα στην Καισαριανή. Λόγω μη ολοκλήρωσης της σύστασης και στελέχωσης της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Καισαριανής, οι σχετικές αρμοδιότητες (άρθρο 94 Ν. 3852/2010) ασκούνται επί του παρόντος από την Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Αθηναίων. Ωστόσο, η εν λόγω υπηρεσία, μετά την εφαρμογή των μέτρων κινητικότητας – διαθεσιμότητας υπαλλήλων και του κύματος συνταξιοδοτήσεων και μετά την απομάκρυνση τριών μηχανικών που εξυπηρετούσαν τη διοικητική υποστήριξη του πρώην Κεντρικού Τομέα Νομαρχίας Αθηνών, δεν διαθέτει κανέναν υπάλληλο για να πραγματοποιεί καταγραφές αυθαιρέτων κατασκευών εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αθηναίων (υπόθεση 190650/2014).

Έκδοση πράξεων χαρακτηρισμού

Την έλλειψη προσωπικού ως αιτία καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση διοικητικών διαδικασιών επικαλείται και το Δασαρχείο Πόρου, το οποίο αδυνατεί να ανταποκριθεί στις αιτήσεις έκδοσης πράξεων χαρακτηρισμού και σύνταξης εκθέσεων φωτοερμηνείας, λόγω έλλειψης εισηγητή δασολόγου. Ο Συνήγορος, που είχε προβεί στο παρελθόν σε ανάλογη παρέμβαση για το Δασαρχείο Πεντέλης, έθεσε το θέμα στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, επικαλούμενος και το υποβληθέν από το Δασαρχείο Πόρου αίτημα, περί στελέχωσής του και συνδρομής άλλης υπηρεσίας στη σύνταξη εκθέσεων φωτοερμηνειών. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής πληροφορήθηκε τον Συνήγορο ότι συστάθηκε με υπουργική απόφαση επιτροπή αξιολόγησης δομών και αναδιάρθρωσης των δασικών υπηρεσιών και ότι ανατέθηκαν παράλληλα καθήκοντα συνδρο-

μής στο Δασαρχείο Πόρου σε υπάλληλο της Διεύθυνσης Δασών Πειραιά (υπόθεση 167849/2013).

Ταμείο Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων

Από τη διερεύνηση υπόθεσης με θέμα την καθυστέρηση του Ταμείου Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων να καταβάλει ήδη εγκεκριμένο ποσό για αποκατάσταση κτίσματος σε πολίτες, αναδείχθηκε το πρόβλημα της κατάργησης ικανού αριθμού θέσεων προσωπικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων, στην οποία υπάγονταν και οι υπηρεσίες αποκατάστασης σεισμοπλήκτων, στο πλαίσιο του προγράμματος κινητικότητας του άρθρου 129 Ν. 4172/2013, «Μεταφορά αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση και στις Περιφέρειες». Ο Συνήγορος, κρίνοντας επιζήμια για τη χώρα την αποδυνάμωση των συγκεκριμένων υπηρεσιών, παρενέβη επιτυχώς, με αποτέλεσμα την επαναλειτουργία όλων, αλλά και την αποδέσμευση του αναγκαίου ποσού, έτσι ώστε οι αναφερόμενοι πολίτες να λάβουν την πρώτη δόση των χρημάτων για την αποκατάσταση του κτίσματος (υπόθεση 178017/2013)*.

Επαναλειτουργία ΚΕΠ με πλήρες ωράριο

Πολίτης κατήγγειλε ότι τα δύο Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) του Δήμου Παπάγου – Χολαργού λειτουργούσαν με μειωμένο ωράριο εργασίας (07:30-15:30), αντί του επιβαλλόμενου από τις σχετικές διατάξεις διευρυμένου ωραρίου (08:00-20:00 και Σάββατο 08:00-14:00). Ο λόγος για τη μείωση του

ωραρίου ήταν η υποστελέχωση των δύο ΚΕΠ του δήμου, σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα σε σχετική ΥΑ και τη διευκρινιστική εγκύκλιο (βάσει αυτής, τα ΚΕΠ με προσωπικό κάτω των 3 ατόμων λειτουργούν με ωράριο 7:30-15:30 και όχι τα Σάββατα). Μετά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου, ο δήμος προχώρησε σε τοποθέτηση προσωπικού και εφάρμοσε διευρυμένο ωράριο λειτουργίας στο ένα ΚΕΠ, ενώ το άλλο παραμένει στο προηγούμενο ωράριο λόγω ανεπαρκούς στελέχωσης* (υπόθεση 191725/2014).

Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία, στον ιστότοπο του Συνηγόρου www.synigoros.gr.

Οι αστερίσκοι [*] μέσα στο κείμενο παραπέμπουν σε κατάλογο συνδέσμων (www.synigoros.gr/?i=stp.el.links2014) όπου μπορείτε να βρείτε σχετικά αναρτημένα έγγραφα.
